

एम. ए. सेमिस्टर - १
गायन / स्वरवाद्य पाठ्यक्रम
प्रश्नपत्र -३
शास्त्रीय संगीताचे क्रियात्मक सिद्धांत

वेळ- ३ तास

पूर्णांक - १००
बाह्य मूल्यांकन -८०
अंतर्गत मूल्यांकन- २०

घटक - १ : १६

गुण

- अ) पाठ्यक्रमातील रागांचे शास्त्रीय विवेचन आलाप-तानांसहीत.
ब) पाठ्यक्रमातील गीतप्रकार लिपीबद्ध करणे.

घटक - २ : १६

गुण

रागांग वर्गीकरणाचे अध्ययन आणि भैरव व सारंग रागांगाचे विश्लेषण.

घटक - ३ : १६

गुण

- अ) स्वरप्रस्तार, खंडमेरु, नष्टोद्दीष्ट चे अध्ययन.
ब) तान रचना व तिहाईचा सिद्धांत.

घटक - ४ : १६

गुण

- अ) भारतीय संगीतासाठी कंठसंस्कार विधी.
ब) स्वरोत्पादक यंत्र व कर्णेंद्रिय रचनेचे अध्ययन.

घटक - ५ : १६

गुण

संपूर्ण पाठ्यक्रमावर आधारित वस्तुनिष्ठ प्रश्न.

सैद्धांतिक अंतर्गत गुण :

- अ) वरील अभ्यासक्रमावर आधारित घेतलेला प्रकल्प व त्याचे सादरीकरण -१० गुण

संदर्भ ग्रंथ सूची :

- १) हिन्दुस्थानी संगीत क्रमिक पुस्तक मालिका भाग-१ ते ६ - पं. वि. ना. भातखंडे, संगीत प्रकाशक कार्यालय, हाथरस.
- २) अभिनव गितांजली भाग १ ते ५ - पं. रामाश्रय झा, संगीत सदन, इलाहाबाद.
- ३) शास्त्र परिचय भाग १ व ५ - हरिश्चंद्र श्रीवास्तव, संगीत सदन, इलाहाबाद.
- ४) भातखंडे संगीत शास्त्र - पं. वि. ना. भातखंडे, संगीत कार्यालय, हाथरस.
- ५) संगीत परिभाषा - विवेचन - पं. श्रीकृष्ण नारायण रातांजनकर, आचार्य एस. एन. रातांजनकर फाऊंडेशन, मुंबई.
- ६) राग विज्ञान भाग - विनायकबुवा पटवर्धन.
- ७) संगीत शास्त्र दर्पण - शांती गोवर्धन, संगीत कार्यालय, हाथरस.
- ८) संगीत शास्त्र विजयिनी- पं. नारायण मंगरूळकर, स्वरसंपदा केंद्र कोष्टीपूरा मार्ग, सीताबर्डी, नागपूर.
- ९) संपूर्ण विशारद शास्त्र (तबला)- समीर जगताप, मधुराज पब्लिकेशन, पुणे.
- १०) संगीत शास्त्र विज्ञान - डॉ. सुचिता बीडकर, संस्कार प्रकाशन, ६/४००, अभ्युदयनगर, काळा चौक, मुंबई.
- ११) संगीत प्रवीण दर्शिका - पं. नारायण लक्ष्मण गुणे, साधना गुणे, ५८, पुरा ठाकूर कीटगंज, इलाहाबाद, उ. प्र.
- १२) गुरतुर गा ले राग - प्रो. गुणवन्त माधवलाल व्यास, वैभव प्रकाशन, नागपूर.
- १३) वसंत सुधा - डॉ. धनश्री पांडे (मुळावकर), विद्या विकास प्रकाशन, नागपूर.
- १४) संगीत विशारद - वसंत, संगीत कार्यालय, हाथरस.
- १५) स्वकीया- पं. गुणवंत माधवलाल व्यास, व्यासश्रुती संस्थान, रायपुर.
- १६) बंदीशाच्या बंदीशी - पं. देवीदासपंत काळे गुरुजी, प्रा. कमल भेंडे, अमरावती.
- १७) नादकमल - प्रा.सौ. कमल मु. भोंडे, मुरलीधर अ. भोंडे, अमरावती.
- १८) संगीत समाधान - डॉ. मधु शुक्ला, पाठक पब्लिकेशन, इलाहाबाद.

- १९) भारतीय संगीत (गायन) शास्त्र (सैध्दांतिक)- प्रा.डॉ.सौ. माणिक ना. मेहरे, राघव पब्लिशर्स अँड डिस्ट्रीब्युटर, नागपूर.
- २०) अनुपरागविलास भाग-१, २ - कुमार गंधर्व, मौज प्रकाशन, मुंबई.
- २१) कहत गुनीजन - डॉ. साधना शिलेदार, विजय प्रकाशन, नागपूर.
- २२) पं. वि. ना. भातखंडे यांची संगीतशास्त्र आणि बंदिशीची मिमांसा - डॉ. भोजराज चौधरी, मेघा प्रकाशन, अमरावती.
- २३) संगीतार्जन - डॉ. अर्चना अंभोरे, अमेय पब्लिकेशन, अकोला.
- २४) ग्वाल्हेर घराण्याचे शिलेदार पं. राजाभैया तथा पं. बाळासाहेब पुंछवाले - प्रा. राजेन्द्र देशमुख.
- २५) संगीत चिंतन - डॉ. भोजराज चौधरी, नभ प्रकाशन, अमरावती.
- २६) संगीत सरिता - रमा सराफ, विद्यानिधी प्रकाशन, दिल्ली.
- २७) भारतीय संगीत का इतिहास - उमेश जोशी, संगीत कार्यालय, हाथरस.
- २८) भारतीय संगीत का इतिहास - ठाकुर जयदेव सिंह, संगीत कार्यालय, हाथरस.
- २९) भारतीय संगीत का इतिहास - शरदचंद्र परांजपे, संगीत कार्यालय, हाथरस.
- ३०) संगीत चिकित्सा - डॉ. सतीश वर्मा, राधा प्रकाशन, नई दिल्ली.
- ३१) भारतीय संगीत शास्त्र - तुलसीराम देवांगण, मध्यप्रदेश हिंदी ग्रंथ अकादमी.
- ३२) भारतीय संगीत शास्त्र परंपरा - लिपीक दासगुप्ता, कला प्रकाशन, अमरावती.
- ३३) भारतीय तंत्रिवाद्य - डॉ. प्रकाश महाडिक, मध्यप्रदेश हिंदी ग्रंथ अकादमी.
- ३४) भारतीय संगीत वाद्य - लालमणी मिश्रा.
- ३५) Voice Culture - S. A. K. Durga.
- ३६) आवाज साधना शास्त्र - प्रो. बी. आर. देवधन.
- ३७) संगीत जिज्ञासा और समाधान - तेजसिंह हाट, बेकश आलमी फाऊंडेशन, लखनौ.
- ३८) संगीत विज्ञान एवं गणित - तेजसिंह पाट, बेकश आलमी फाऊंडेशन, लखनौ.
- ३९) संगीत विशारद - बसंत संगीत कार्यालय, हाथरस, उत्तर प्रदेश.
- ४०) संगीत मेनुअल - डॉ. मृत्युंजय शर्मा, एच. जी. प्रकाशन, दिल्ली.
- ४१) स्वरार्थरामणी, गानसरस्वती किशोरी आमोणकर, राजहंस प्रकाशन, पुणे.
- ४२) निबंध संगीत, लक्ष्मी नारायण गर्ग, संगीत कार्यालय, हाथरस.